

We zeggen het maar even voor de zekerheid: printen is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik. Het is niet supersympathiek om dit artikel te verspreiden. Sterker nog: het is verboden. Gelukkig is het heel eenvoudig om anderen een Blendle-linkje te sturen. Delen kan dus altijd!

deVolkskrant

30-04-2016

Zzp'ers en de fiscus Help, de VAR verdwijnt!

Paniek bij veel zzp'ers en hun opdrachtgevers: per 1 mei wordt de Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) vervangen door de 'modelovereenkomst'. Freelancers en bedrijven vrezen papieren rompslomp en fiscale risico's. De Belastingdienst probeert de grootste zorgen weg te nemen.

DOOR NANDA TROOST ILLUSTRATIE CENSUUR

8 vragen voor de bezorgde zzp'er

De arbeidsmarkt voor de 1,2 miljoen zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) en hun opdrachtgevers ondergaat vanaf morgen (1 mei) een ingrijpende verandering. De bestaande 'werkvergunning' voor freelancers, de omstreden VAR-verklaring, vervalt en wordt vervangen door de zogenoemde 'modelovereenkomst'. Deze nieuwe contractvorm moet zzp'ers meer bescherming bieden tegen misbruik door opdrachtgevers, maar de invoering ervan stuit op veel weerstand. Zowel opdrachtgevers als zzp'ers klagen over administratieve rompslomp. Freelancers zijn bang dat ze niet meer aan de bak komen, en de bedrijven die hen inhuren schrikken terug voor de extra risico's waaraan ze voortaan worden blootgesteld.

1 Waarin verschilt de modelovereenkomst van de Verklaring Arbeidsrelatie (VAR)?

De VAR is ontaard in een vrijbrief voor opdrachtgevers, omdat die hen van alle aansprakelijkheid ontslaat. De VAR legt alle verantwoordelijkheid voor het vermijden van schijnzelfstandigheid bij de zzp'er, en daarmee ook al het financiële risico. Als de Belastingdienst erachter komt dat een zzp'er geen echte zelfstandige is maar als verkapte werknemer in een afhankelijke arbeidsrelatie werkt, dan krijgt alleen de zzp'er een fiscale naheffing opgelegd. De opdrachtgever gaat vrijuit. De VAR geeft bedrijven dus geen enkele prikkel om schijnzelfstandigheid te voorkomen. Mede daardoor is er

de afgelopen jaren een wildgroei aan zzp'ers ontstaan. De nieuwe modelovereenkomst maakt de opdrachtgever nu medeverantwoordelijk voor de arbeidsrelatie. Als de Belastingdienst na morgen concludeert dat een zzp'er toch meer werknemer dan ondernemer is, krijgt de opdrachtgever een naheffing voor sociale premies én een boete. Tijdens de overgangstermijn van een jaar deelt de Belastingdienst echter alleen waarschuwingen uit.

2 Hoe kom ik als zzp'er aan een modelovereenkomst?

Die kunt u vinden op de website van uw brancheorganisatie of op de internetpagina's van de Belastingdienst. Op de site van de fiscus staan al rond de dertig goedgekeurde varianten van modelovereenkomsten klaar. Daaronder is een 'algemene overeenkomst geen werknemersrelatie', die in principe voor iedereen geschikt is. Maar de Belastingdienst biedt ook specifiekere versies aan, toegespitst op een bepaalde bedrijfstak (bijvoorbeeld beroepsgoederenvervoer) of op bepaalde beroepen (zoals kraamverpleegkundige, artiest of ict-professional). Nog meer varianten zullen volgen. De Belastingdienst onderhandelt met nog zeker vijftig beroepsorganisaties die hun modelovereenkomst goedgekeurd willen krijgen.

Zzp'ers en opdrachtgevers mogen zelf weten welke van deze modelovereenkomsten zij willen gebruiken. Printen en opsturen is niet nodig. Elke modelovereenkomst heeft een nummer. Daarnaast verwijzen in de opdracht of op de factuur volstaat. De gevreesde administratieve rompslomp valt daardoor vermoedelijk mee. Ook omdat de VAR elk jaar opnieuw moest worden aangevraagd en een modelovereenkomst vijf jaar geldig blijft. Maar grote bedrijven die veel verschillende opdrachten uitdelen en verschillende soorten zzp'ers inhuren, moeten rekenen op meer papierwerk.

3 Wat staat er in zo'n modelovereenkomst?

Daarin leggen opdrachtgever en zzp'er in de eerste plaats vast dat de zzp'er niet als verkapte werknemer aan het werk is. Er staat dus in dat de zzp'er geheel zelfstandig werkt. Daarnaast kan erin staan wanneer een project klaar moet zijn en wat de vergoeding en de betalingstermijn zijn. Ook de vervanging van de zzp'er bij verhindering of ziekte, afspraken over verzekeringen en de eventuele aansprakelijkheid bij schade kunnen in dit document worden geregeld. Ook belangrijk: vaak wordt erin afgesproken in welke bedrijfsmiddelen de zzp'er zelf moet voorzien: een laptop, gereedschap

of vrachtwagen.

4 Ben ik met een model-overeenkomst verzekerd van de zelfstandigenaftrek?

Aan de voorwaarden voor de belastingaftrek verandert niets. Een echte zelfstandige houdt dus recht op zelfstandigenaftrek. Een modelovereenkomst is daarvoor geen vereiste, net zomin als de VAR dat was. Het recht op zelfstandigenaftrek is afhankelijk van andere factoren: bijvoorbeeld het aantal gewerkte uren.

5 Wat moet ik doen als er voor mijn vakgebied nog geen modelovereenkomst is?

Vraag bij de opdrachtgever of brancheorganisatie hoe het ervoor staat. Zij hebben er alle belang bij goede afspraken en overeenkomsten op te stellen. Zeker opdrachtgevers die bang zijn dat ze achteraf alsnog worden aangeslagen voor sociale premies en belastingen zullen vooraf zeker willen weten dat ze echte zelfstandigen inhuren. Andere mogelijkheid: ga na of de Belastingdienst al een modelovereenkomst in het assortiment heeft die jouw situatie benadert. Dan kun je dat contract gebruiken en desgewenst aanpassen. Maar let op: de geel gekleurde passages mogen niet worden veranderd, en alles wat je 'in wit' toevoegt, mag niet in strijd zijn met de gele tekstdelen. Handen af dus van teksten als: 'het gaat niet om een arbeidsrelatie' of 'de opdrachtnemer deelt zijn werkzaamheden zelfstandig in'.

6 Kan ik als zzp'er blijven werken als er voor mij nog geen geschikte modelovereenkomst is?

Ja, want net als de VAR is een modelovereenkomst niet verplicht. Een loodgieter met vooral particuliere klanten heeft geen modelovereenkomsten nodig. Hij is immers overduidelijk ondernemer, werft zelf zijn klanten, moet achter zijn geld aan, en werkt met eigen gereedschap en materialen. De loodgieter die zich als zzp'er op een bouwplaats verhuurt, mag ervan uitgaan dat de aannemer of onderaannemer zelf wel met een modelovereenkomst komt aanzetten. Die wil immers aan de Belastingdienst bewijzen dat zijn loodgieter geen schijnzelfstandige is. Want mét of zonder modelovereenkomst: het fiscale risico ligt vanaf nu bij de opdrachtgever.

7 Is al bekend hoe opdrachtgevers omgaan met de nieuwe wet?

Het is een illusie te denken dat bedrijven nu al hun schijnzelfstandigen in loondienst zullen nemen. Het ziet ernaar uit dat veel opdrachtgevers zzp'ers via bemiddelingsbureaus gaan inhuren om de aansprakelijkheid te ontlopen. Vooruitlopend op de nieuwe wetgeving willen de omroepen bijvoorbeeld alleen nog zaken doen met cameralieden die zich inschrijven bij bemiddelingsbureaus. De ABU, de werkgeversvereniging van de uitzendbranche, krijgt veel vragen over bemiddeling van zzp'ers en het 'omkatten' van zelfstandigen tot uitzendkracht of payroller. Belangenorganisaties voor zzp'ers zijn bang dat de zzp'ers opdraaien voor de bemiddelingskosten van hun opdrachtgevers. Die variëren van 2 tot 20 euro per gewerkt uur. Ook als de opdrachtgever de zzp'er wel een dienstverband aanbiedt, kan dat voor de laatstgenoemde nadelig uitpakken. Als het geboden salaris even hoog is als zijn oude zzp-tarief, houdt hij netto minder over doordat hij zijn zelfstandigenaftrek verliest.

8 Nu wordt dus eindelijk duidelijk of je werknemer of zzp'er bent?

Nee. Volgens de Belastingdienst worden er al jaren wekelijks drie tot vijf rechtszaken gevoerd over de vraag of een bepaalde zzp'er zelfstandige is of een verkapte werknemer. Dat zal voorlopig niet veranderen, want de Belastingdienst gaat tot mei 2017 vooral voorlichten in plaats van controleren. De verwachting is wel dat de Belastingdienst sneller gaat waarschuwen en boetes opleggen in bedrijfstakken die berucht zijn om het grote aantal schijnzelfstandigen. Sectoren als de bouw, creatieve sector, zorg, onderwijs, vrachtvervoer of land- en tuinbouw hebben wat dat betreft een dubieuze reputatie.

Dit artikel is tot stand gekomen op basis van openbare informatie van de Belastingdienst en gesprekken met werkgeversorganisaties, Peter Bargon (Kamer van Koophandel), Piet de Bondt (Uniforce), Peter van der Bunder (FNV Kiem), Jurriën Koops (uitzendwerkgevers ABU), Maarten Post (ZZP Nederland), Trudy Schippers (zelfstandig bedrijfsjuriste), Lex Tabak (adviseur in de zorg) en Evert Verhulp, hoogleraar arbeidsrecht Universiteit van Amsterdam.

Dit artikel komt uit
de Volkskrant van
gisteren.

Meer lezen uit de Volkskrant?

Hele editie

Eenmalig € 0,64